

УКРАИНСКИЙ ЦЕНТР
СТАЛЬНОГО
СТРОИТЕЛЬСТВА

Вузли і з'єднання у відповідності до EN 1993-1-8

Білик Артем Сергійович

к.т.н., голова інженерного центру УЦСБ, доцент кафедри металевих і дерев'яних конструкцій КНУБА

Семінар
«Розрахунок сталевих конструкцій відповідно до Єврокодів»
26.05.2016

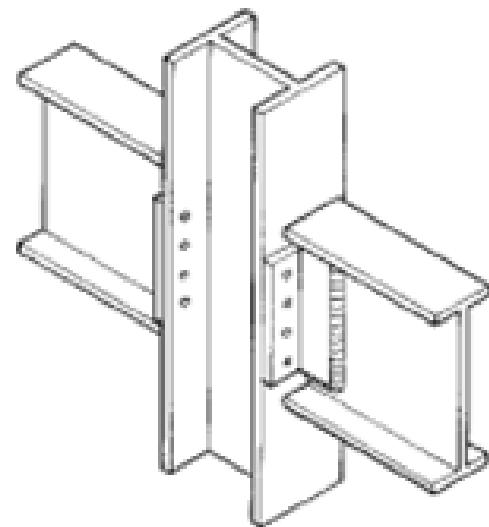
РОЗДІЛИ ЄВРОКОДУ EN 1993-1-8 ПО ВУЗЛАМ:

- Основні положення по проектуванню
- З'єднання на болтах, заклепках і штифтах
- Зварні з'єднання
- Аналіз, класифікація і моделювання
- Вузли спряження конструктивних елементів із двотаврів
- Вузли спряження елементів замкнутого профілю

ВУЗОЛ - область перетину двох чи більше елементів. При розрахунку вузлом є група всіх основних компонентів, необхідних для опису роботи вузла при передачі діючих внутрішніх сил і моментів між з'єднуваними елементами. Наприклад, вузол з'єднання балки з колоною складається із ділянки стінки колони і одного (при односторонній конфігурації вузла) чи двох (при двосторонній конфігурації вузла) з'єднань.

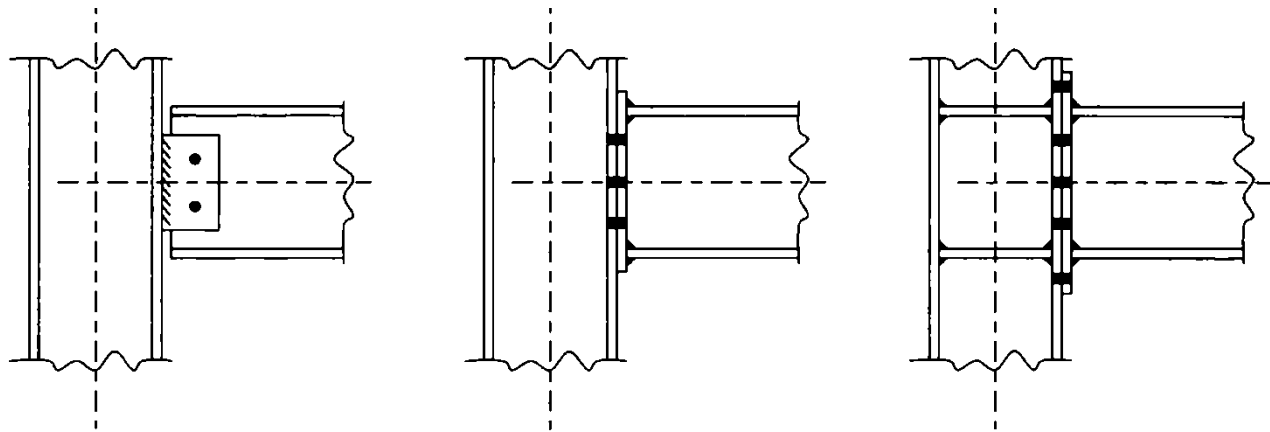
З'ЄДНАННЯ - місце, у якому кріпляться дві або більше деталі. При розрахунку з'єднанням називається група основних компонентів, необхідних для опису роботи з'єднання у процесі передачі внутрішніх сил і моментів.

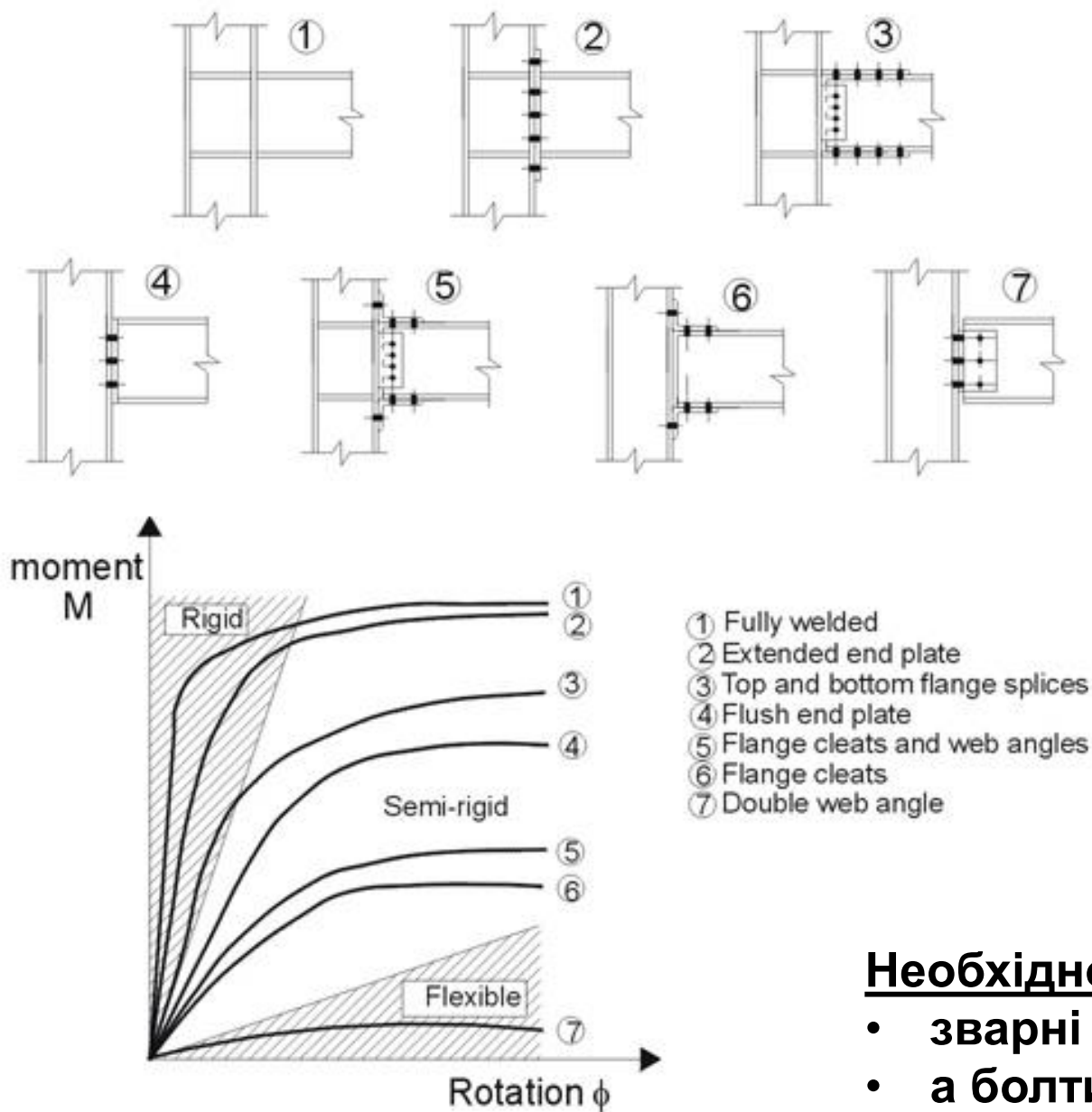
Типи вузлів

Для визначення випадків, в яких потрібно враховувати вплив характеру **роботи вузлів** при розрахунку, необхідно розрізняти **три моделі вузлів**, (дивись EN 1993-1-8):

- **шарнірну**, для якої можна припустити, що вузол не передає згинальні моменти;
- **жорстку**, для якої можна припустити, що характер роботи вузла не впливає на розрахунок;
- **напівжорстку**, для якої характер роботи вузла необхідно враховувати при розрахунках.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО ОТРИМАНІ ГРАФІКИ М-Ф

Необхідно пам'ятати:

- зварні шви – неподатливі,
- а болти – не є «пружинами»

ЖОРСТКІСТЬ ВУЗЛІВ

має значний вплив?

Ні

Не враховувати розрахунком

Шарнірний =
ідеально
шарнірний

Жорсткий =
ідеально
жорсткий

Так

Враховувати розрахунком

Напівжорсткий =
**враховувати
жесткость**

ЗГІДНО EN 1993-1-1

В цілому, допускається нехтувати впливом характеру роботи вузлів ... однак при їх значному впливі на характер роботи (наприклад напівжорсткі вузли) це слід враховувати

Класифікація вузлів EN 1993-1-8

Вузол можна класифікувати на основі експериментальних даних, **позитивному досвіду експлуатації** аналогів, чи за результатами розрахунків, заснованих на результатах випробувань

Несуча здатність вузла залежить від несучої здатності його компонентів

- Як правило – болти, зварні шви, пластини
- Шукаємо «найслабше місце»

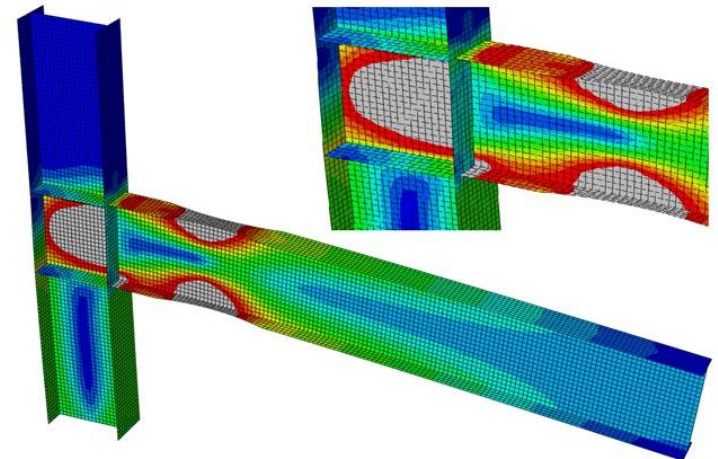
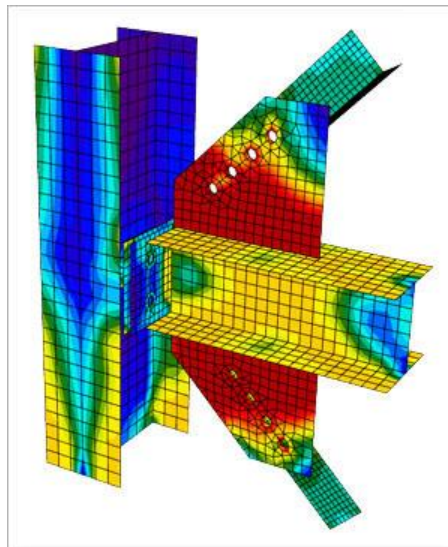
Міцність елементів

- Завжди застосовують відповідний частинний коефіцієнт надійності, γ_M

... у відповідності із Національним додатком

При застосуванні припущень щодо розподілу внутрішніх зусиль:

- Припустимі деформації мають бути реалістичними
- Припустимий розподіл зусиль має враховувати співвідношення жорсткостей

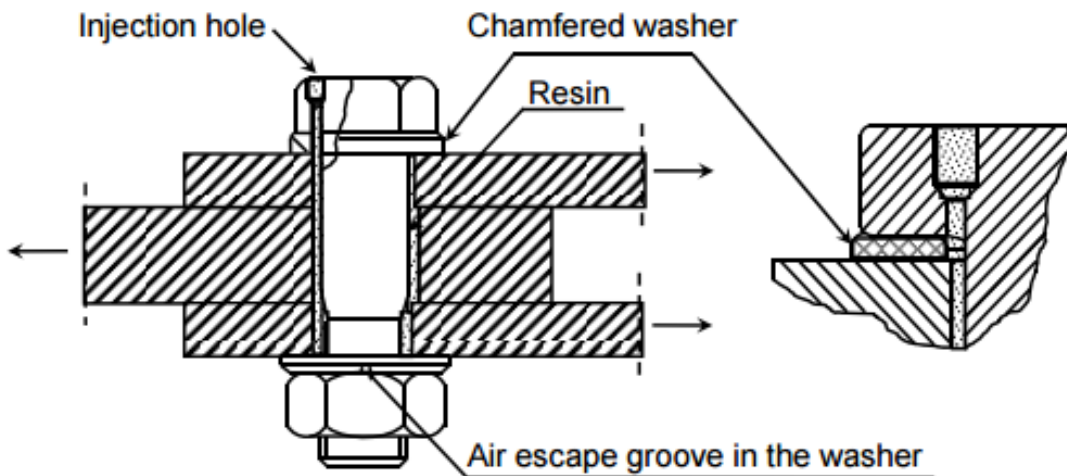

Таблиця 2.1 Часткові коефіцієнти безпеки для з'єднань - Рекомендовані значення:

ОПИС	ПОЗНАКА	ЗНАЧЕННЯ
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ЕЛЕМЕНТІВ ТА ПОПЕРЕЧНИХ ПЕРЕРІЗІВ	g_{M0}, g_{M1} ТА g_{M2} , ДИВ. EN 1993-1-1	1,25
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ БОЛТІВ	g_{M2}	1,25
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ЗАКЛЕПОК		
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ШТИФТІВ		
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ЗВАРНИХ ШВІВ		
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ПЛАСТИН НА ЗМИНАННЯ		
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ НА ЗСУВ		
У ГРАНИЧНОМУ СТАНІ ЗА НЕСУЧОЮ ЗДАТНІСТЮ (КЛАС ТОЧНОСТІ С)	g_{M3}	1,25
У ГРАНИЧНОМУ СТАНІ ЗА ЕКСПЛУАТАЦІЙНОЮ ПРИДАТНІСТЮ (КЛАС ТОЧНОСТІ В)	$g_{M3,SER}$	1,1
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ІН'ЄКЦІЙНИХ БОЛТІВ НА ЗМИНАННЯ	g_{M4}	1,0
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ВУЗЛІВ ФЕРМ ІЗ ЗАМКНУТИХ ПРОФІЛІВ	g_{M5}	1,0
НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ ШТИФТІВ У ГРАНИЧНОМУ СТАНІ ЗА ЕКСПЛУАТАЦІЙНОЮ ПРИДАТНІСТЮ	$g_{M6,SER}$	1,0
ПОПЕРЕДНЄ НАПРУЖЕННЯ ВИСОКОМІЦНИХ БОЛТІВ	g_{M7}	1,1
РОЗРАХУНКОВИЙ ОПІР БЕТОНУ	g_c , ДИВ. EN 1992	

Ін'єкційні болти

Note : There is a standard procedure to produce hexagon injection bolts in ECCS 79* and BS EN 1090-2:2008.

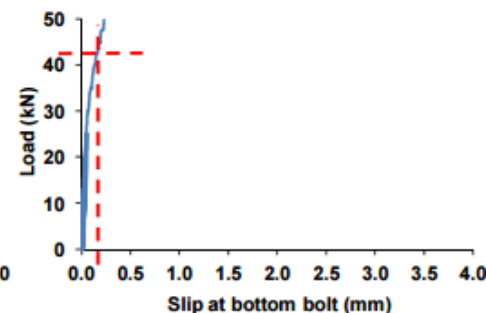
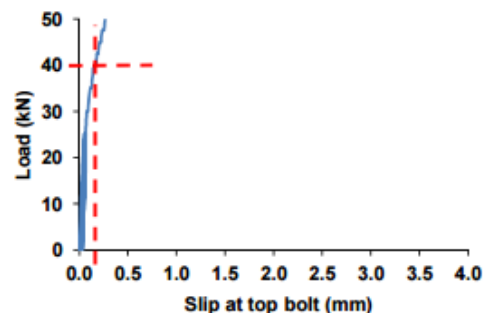
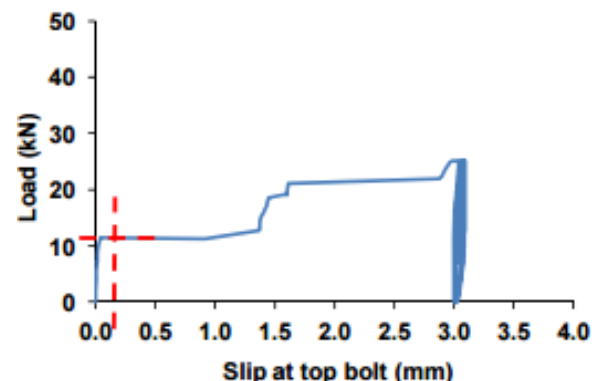
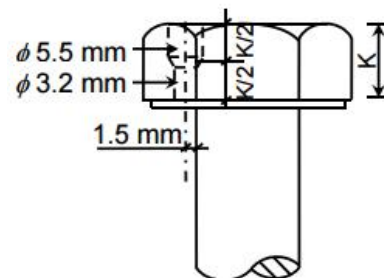

• Ін'єкційні болти можуть застосовуватися як альтернатива звичайним болтам та заклепкам у з'єднаннях типів А, В та С (3.6.2)

Resin injected bolts	Test 3	M16	18 mm	RenGel SW404
	Test 4	M16	18 mm	Sikadur-30

Note : Bolts tightened to a **bolt torque of 88 N.m**, using tension formula given in Smith et al*.

Annex K: Hexagon Injection bolts of BS EN 1090-2:2008.

Specimen with M16 bolts, 18 mm holes and Sikadur-30 resin

Категорії з'єднань

Таблиця 3.2 Типи болтових з'єднань

Типи	Критерій	Примітки
З'єднання, що працюють на зсув		
А Зрізне з'єднання	$F_{v,Ed} \leq F_{v,Rd}$ $F_{v,Ed} \leq F_{b,Rd}$	Попереднє напруження не потрібне. Можуть застосовуватися болти класів 4.6–10.9.
В Фрикційне з'єднання у граничному стані за експлуатаційною придатністю	$F_{v,Ed,ser} \leq F_{s,Rd,ser}$ $F_{v,Ed} \leq F_{v,Rd}$ $F_{v,Ed} \leq F_{b,Rd}$	Слід застосовувати попередньо напружені болти класів 8.8 або 10.9. Несуча здатність на проковзування в граничному стані за експлуатаційною придатністю визначається за 3.9
С Фрикційне з'єднання у граничному стані за несучою здатністю	$F_{v,Ed} \leq F_{s,Rd}$ $F_{v,Ed} \leq F_{b,Rd}$ $F_{v,Ed} \leq N_{t,Rd}$	Слід застосовувати попередньо напружені болти класів 8.8 або 10.9. Несуча здатність на проковзування в граничному стані за несучою здатністю визначається за 3.9. $N_{t,Rd}$ – див. 3.4.1(1) в)
З'єднання, що працюють на розтяг		
Д З'єднання без попереднього натягу болтів	$F_{t,Ed} \leq F_{t,Rd}$ $F_{t,Ed} \leq B_{p,Rd}$	Попереднє напруження не потрібне. Можуть застосовуватися болти класів 4.6–10.9. $B_{p,Rd}$ визначається за таблицею 3.4
Е З'єднання з попереднім натягом болтів	$F_{t,Ed} \leq F_{t,Rd}$ $F_{t,Ed} \leq B_{p,Rd}$	Слід застосовувати попередньо напружені болти класів 8.8 або 10.9. $B_{p,Rd}$ визначається за таблицею 3.4
Розрахункове розтягувальне зусилля $f_{t,Ed}$ повинно включати можливе зусилля відриву внаслідок ефекту важеля, див. 3.11. Болти розтягувального зусилля зсуву разом із розтягувальним зусиллям, повинні також задовольняти умови, наведені у таблиці 3.4		

З'єднання, що працюють на зрізну поперечну силу

Типи	Критерій	Примітки
З'єднання, що працюють на зсув		
А Зрізне з'єднання	$F_{v,Ed} \leq F_{v,Rd}$ $F_{v,Ed} \leq F_{b,Rd}$	Повинні відповідати вимогам на зріз і на зминання
В Фрикційне з'єднання у граничному стані за експлуатаційною придатністю	$F_{v,Ed,ser} \leq F_{s,Rd,ser}$ $F_{v,Ed} \leq F_{v,Rd}$ $F_{v,Ed} \leq F_{b,Rd}$	
		граничному стані за експлуатаційною придатністю визначається за 3.9

Болти

- Класи міцності:
- 4.6, 4.8, 5.6, 5.8, 6.8, 8.8, 10.9

Номінальні значення межі текучості f_{yb} та граничної міцності на розтяг f_{ub} болтів

Клас міцності болта	4.6	4.8	5.6	5.8	6.8	8.8	10.9
f_{yb} , Н/мм ²	240	320	300	400	480	640	900
f_{ub} , Н/мм ²	400	400	500	500	600	800	1000

3.1.2. Як попередньо напружені болти можуть використовуватися тільки болти класів міцності **8.8 та 10.9**

Болти, що працюють на зріз

Несуча здатність болтів на зріз:

$$F_{v,Rd} = \frac{\alpha_v f_{ub} A}{\gamma_{M2}}, \text{ где}$$

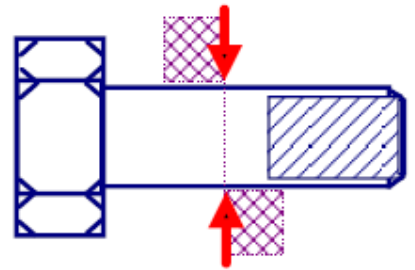
$f_{ub} = 400 \text{ Н/мм}^2$ для класів 4.6
 $= 800 \text{ Н/мм}^2$ для 8.8

Болт з частковим
різьбленням

A = площа бруто,
коли площина зрізу
проходить через
частину болта без
різьблення

$$\alpha_v = 0.6$$

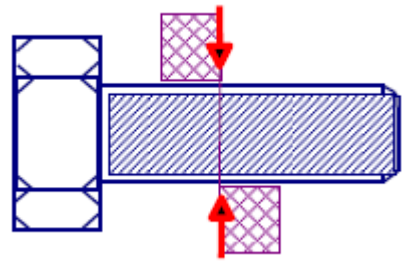

Болт з повним
різьбленням

A = площа, яка працює,
коли площина зрізу
проходить через частину
болта з різьбленням

$$\alpha_v = 0.6$$

для кл.4.6,5.6,8.8

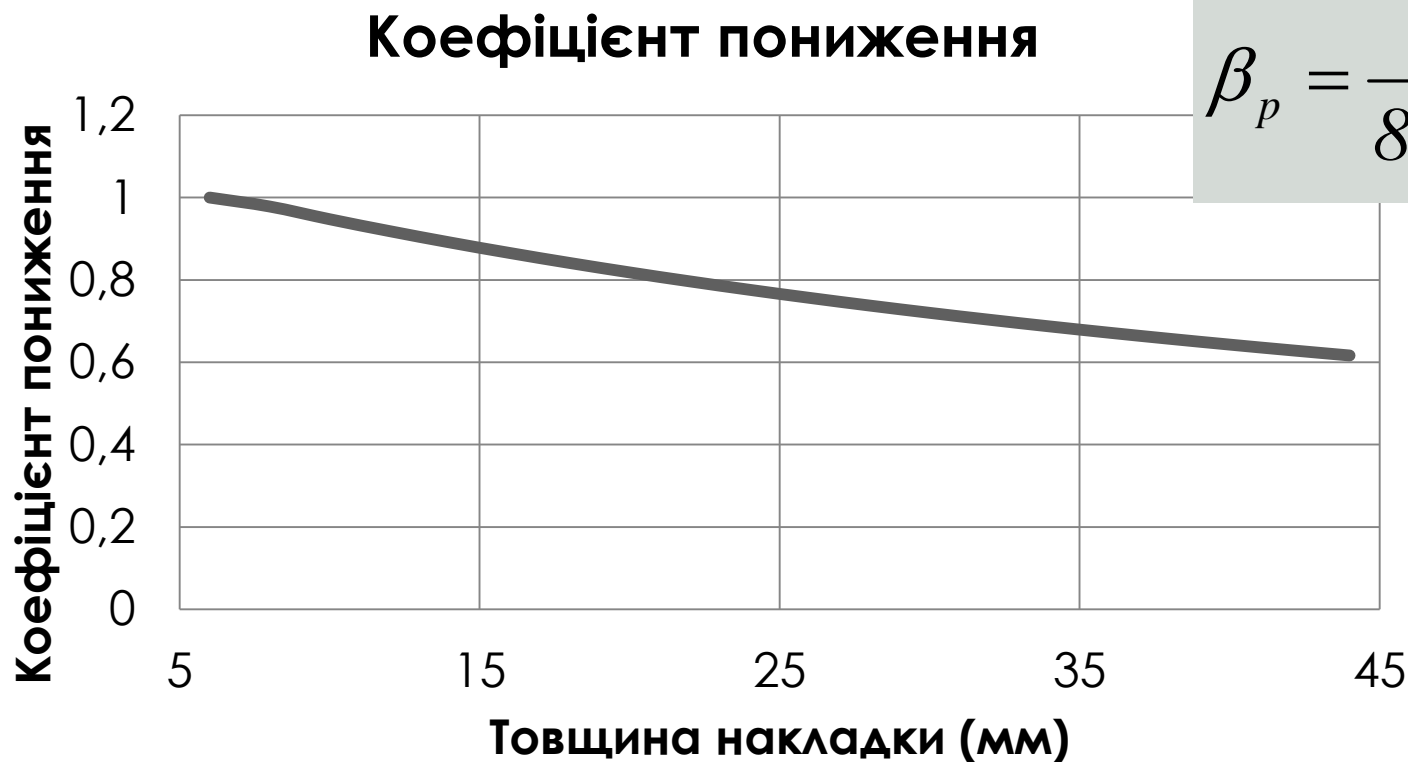

$$\alpha_v = 0.5$$

для кл.4.8,5.8,6.8, 10.9

Болти у з'єднаннях із накладками

- Накладки допускають згин, тому несуча здатність на зріз має бути зкорегована понижуючим коефіцієнтом β_p , коли товщина пакету накладок $> d/3$:

$$\beta_p = \frac{9d}{8d + 3t_p}$$

Болтові з'єднання при роботі на зминання

Несуча здатність з'єднуваних елементів на зминання (т.3.4.):

$$F_{b,Rd} = \frac{k_1 \alpha_b f_u d t}{\gamma_{M2}}$$

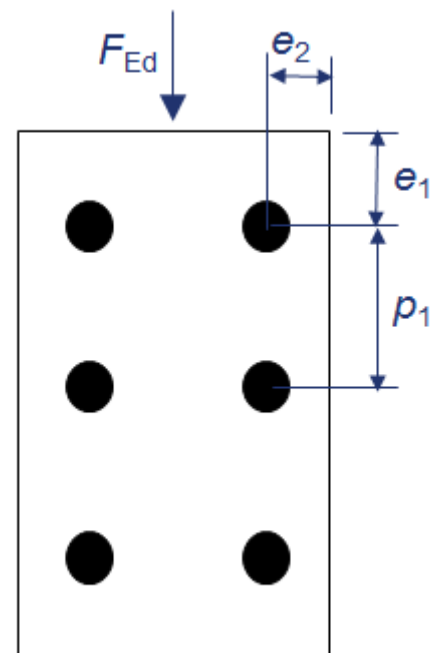
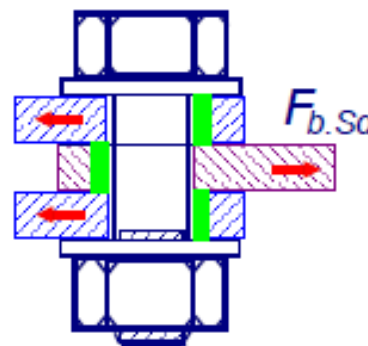
d , а не d_0

Залежить від e_2

Межа міцності пластини

Залежить від :

1. e_1 и p_1
2. Відбувається зминання пластини (як правило) або болта

$$\alpha_B - \text{НАЙМЕНШЕ ІЗ } \alpha_D, \frac{f_{ub}}{f_u} \text{ ТА } 1,0$$

Конструювання

Таблиця 3.3   **Мінімальні та максимальні значення кроку, відстаней до краю елемента**

Відстані та кроки, див. Рисунок 3.1	Мінімальне значення	Максимальне значення ^{1),2),3)}		
		Конструкції, виготовлені зі сталей, що відповідають EN 10025, окрім сталей, що відповідають EN 10025-5		Конструкції, виготовлені зі сталей, що відповідають EN 10025-5
		Сталь, що перебуває під впливом атмосферної або іншої корозії	Сталь, що не перебуває під впливом атмосферної або іншої корозії	Сталь, що використовується без покриття
Відстань до краю вздовж зусилля E_1	$1,2D_0$	$4T + 40 \text{ MM}$		$\text{MAX}(8T, 125 \text{ MM})$
Відстань до краю уперек зусилля E_2	$1,2D_0$	$4T + 40 \text{ MM}$		$\text{MAX}(8T, 125 \text{ MM})$
Відстань для овальних отворів E_3	$1,5D_0^{4)}$			
Відстань для овальних отворів E_4	$1,5D_0^{4)}$			
КРОК $P_1^{5)}$	$2,2D_0$	$\text{MIN}(14T, 200 \text{ MM})$	$\text{MIN}(14T, 200 \text{ MM})$	$\text{MIN}(14T_{\text{MIN}}, 175 \text{ MM})$
КРОК $P_{1,0}$		$\text{MIN}(14T, 200 \text{ MM})$		
КРОК $P_{1,1}$		$\text{MIN}(28T, 400 \text{ MM})$		
КРОК P_2	$2,4D_0$	$\text{MIN}(14T, 200 \text{ MM})$	$\text{MIN}(14T, 200 \text{ MM})$	$\text{MIN}(14T_{\text{MIN}}, 175 \text{ MM})$

Конструювання

- 1) максимальні значення кроку, відстаней до краю та кромки елемента не обмежені, окрім наступних випадків:
  - для стиснених елементів з метою уникнення місцевої втрати стійкості та корозії незахищених елементів;
  - для розтягнених елементів, не захищених від корозії, з метою уникнення її виникнення.
- 2) несучу здатність за місцевою стійкістю стиснених пластин на ділянках між кріпильними деталями слід визначати за ен 1993-1-1, приймаючи розрахункову довжину рівною $0,6r$. Перевірка місцевої стійкості між кріпильними деталями не потрібна, якщо відношення p_1/t менше 9 ε . Відстань до краю елемента уперек зусилля не повинна перевищувати вимог до місцевого вигину для виступаючих стиснених елементів, див. Ен 1993-1-1. Ці вимоги не розповсюджуються на відстані до краю елемента вздовж зусилля.
- 3) t – товщина тоншого з зовнішніх елементів, що з'єднуються.
- 4) обмеження за розмірами для овальних отворів наведені в стандартах, на які посилаються, групи 7 (див. 1.2.7)
- 5) при розміщенні рядів кріпильних деталей у шаховому порядку, можна приймати мінімальне значення кроку $p_2 = 1,2d_0$ за умови, що мінімальна відстань l між будь-якими суміжними отворами складає не менше $2,4d_0$, див. Рисунок 3.1 (б).

А) У НАПРЯМКУ ПЕРЕДАЧІ НАВАНТАЖЕННЯ

ДЛЯ КРАЙНІХ БОЛТІВ

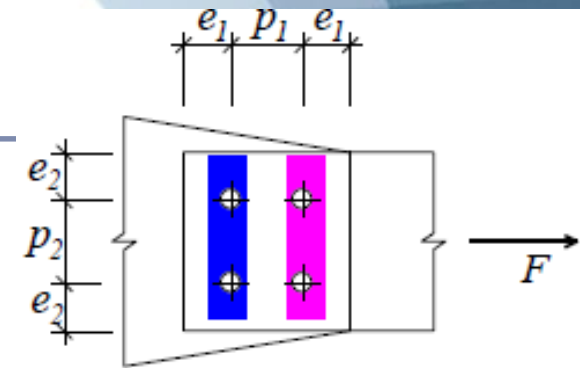
$$\alpha_d = \frac{e_1}{3d_0}$$

$$e_1 = 1,2 d_0$$

$$p_1 = 2,2 d_0$$

$$e_2 = 1,2 d_0$$

$$p_2 = 2,4 d_0$$

ДЛЯ СЕРЕДНІХ БОЛТІВ

$$\alpha_d = \frac{p_1}{3d_0} - \frac{1}{4}$$

Б) ПЕРПЕНДИКУЛЯРНО ДО НАПРЯМКУ ПЕРЕДАЧІ НАВАНТАЖЕННЯ

ДЛЯ КРАЙНІХ БОЛТІВ

$$k_1 = \min \left\{ \begin{array}{c} 2,8 \frac{e_2}{d_0} - 1,7 \\ 1,4 \frac{p_2}{d_0} - 1,7 \\ 2,5 \end{array} \right\} = \min \left\{ \begin{array}{c} 2,8 \frac{1,2 d_0}{d_0} - 1,7 \\ 1,4 \frac{2,4 d_0}{d_0} - 1,7 \\ 2,5 \end{array} \right\} = \min \left\{ \begin{array}{c} 1,66 \\ 1,66 \\ 2,5 \end{array} \right\} = 1,66$$

K_1 – НАЙМЕНШЕ З $2,8 \frac{e_2}{d_0} - 1,7$ ТА 2,5

$$\alpha_b = \frac{e_1}{3d_0} = \frac{1,2 d_0}{3d_0} = 0,400$$

Outer bolt

ДЛЯ СЕРЕДНІХ БОЛТІВ

K_1 – НАЙМЕНШЕ З $1,4 \frac{p_2}{d_0} - 1,7$ ТА 2,5

Inner bolt

$$\alpha_b = \frac{p_1}{3d_0} - 0,25 = \frac{2,2 d_0}{3d_0} - 0,25 = 0,483$$

$$F_{b,Rd} = \frac{k_1 a_b d t f_u}{\gamma_{M2}} = \frac{1,66 \cdot 0,483 d t f_u}{\gamma_{M2}} = 0,802 \frac{d t f_u}{\gamma_{M2}}$$

Несуча здатність багатоболтового з'єднання

= Σ несучих здатностей на зминання (Якщо несуча здатність на зріз перевищує всі несучі здатності на зминання)

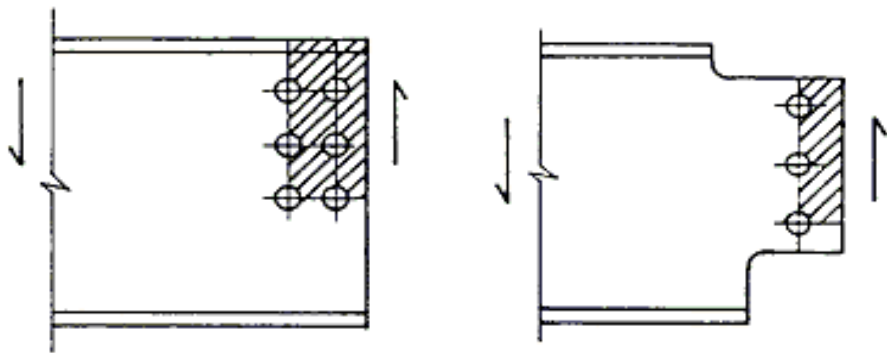
= $n \times$ мінімальна несуча здатність (у всіх інших варіантах)

(Розділ 3.7)

Розрахунок на розрив (вилив)

Розрив (вилив) вузла виникає внаслідок зсуву ряду або групи болтів уздовж поверхні зсуву групи отворів, що супроводжується розривом від дії розтягувальних зусиль уздовж лінії болтових отворів на поверхні розтягу групи болтів (3.10.2)

Руйнування зрізу

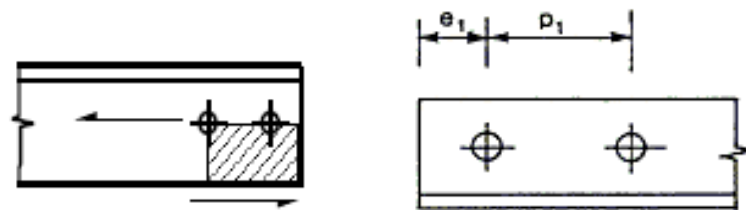
- При передачі зсувного зусилля на симетричну групу болтів без ексцентриситету

$$V_{eff,1,Rd} = f_u A_{nt} / \gamma_{M2} + (1/\sqrt{3}) \cdot f_y \cdot A_{nv} / \gamma_{M0}$$

- із ексцентриситетом

$$V_{eff,2,Rd} = 0,5 f_u A_{nt} / \gamma_{M2} + (1/\sqrt{3}) \cdot f_y \cdot A_{nv} / \gamma_{M0}$$

Руйнування розтягу

- Розтягнений одиночний кутик, прикріплений однією полицею одним рядом болтів --- **двома болтами**:

$$N_{u,Rd} = \frac{\beta_2 A_{net} f_u}{\gamma_{M2}}$$

Крок p_1	$\leq 2,5 d_0$	$\geq 5,0 d_0$
β_2 , при двох болтах	0,4	0,7
β_3 , при трьох та більше болтах	0,5	0,7

З'єднання, що працюють на розтяг

Таблиця 3.2

З'єднання, що працюють на розтяг		
D З'єднання без попереднього натягу болтів	$F_{t,Ed} \leq F_{t,Rd}$ $F_{t,Ed} \leq B_{p,Rd}$	Попереднє напруження не потрібне. Можуть застосовуватися болти класів 4.6–10.9. $B_{p,Rd}$ визначається за таблицею 3.4
E З'єднання з попереднім натягом болтів	$F_{t,Ed} \leq F_{t,Rd}$ $F_{t,Ed} \leq B_{p,Rd}$	Слід застосовувати попередньо напружені болти класів 8.8 або 10.9. $B_{p,Rd}$ визначається за таблицею 3.4
Розрахункове розтягувальне зусилля $f_{t,Ed}$ повинно включати можливе зусилля відриву внаслідок ефекту важеля, див. 3.11. Болти розтягувального зусилля зсуву разом із розтягувальним зусиллям, повинні також задовольняти умови, наведені у таблиці 3.4		

Несуча здатність:

$$F_{t,Rd} = \frac{k_2 f_{ub} A_s}{\gamma_{M2}}$$

$$k_2 = 0.9$$

$k_2 = 0.63$ для болта із прихованою голівкою

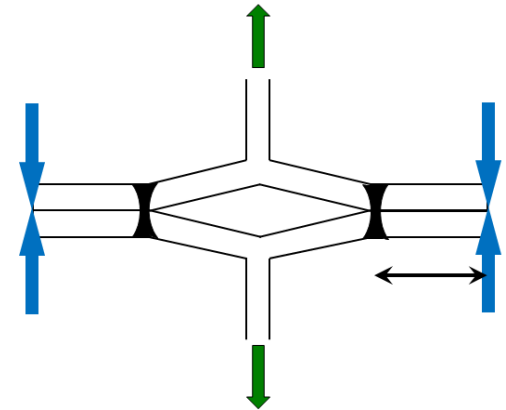
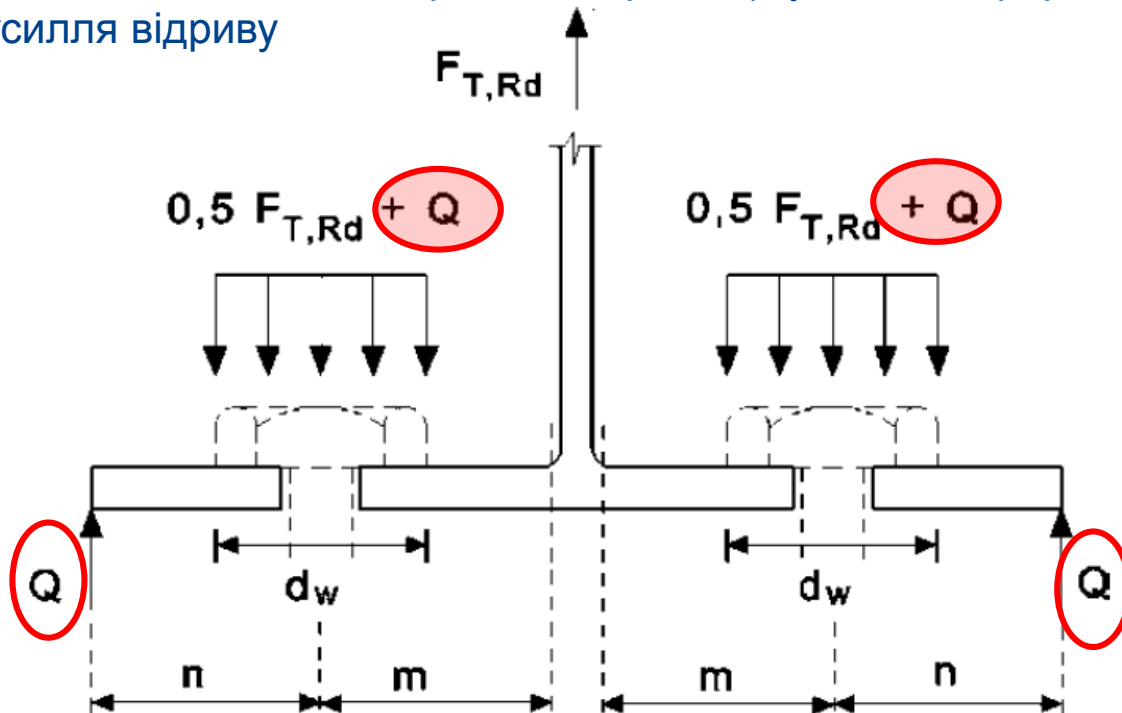

Зусилля відриву (ефект важеля)

3.11 Зусилля відриву

Кріпильні деталі, що сприймають розтягувальне зусилля, слід перевіряти на дію додаткового зусилля відриву, якщо воно може виникнути.

ПРИМІТКА. Правила розрахунку, наведені у 6.2.4 (Еквівалентний Т-подібний елемент, що працює на розтяг), у неявній формі враховують зусилля відриву

Важільне
зусилля Q

Важельні зусилля

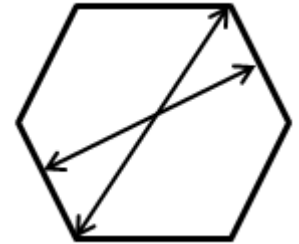

- Несуча здатність болтового з'єднання (включно з болтами з прихованою голівкою на 90°) повинна враховувати важельні зусилля. ДСТУ-Н Б EN 1993-1-8 не включає конкретних правил із визначення важельних зусиль. Однак, їх опосередковано враховують принципи закладені у розділ 6.2.4 ДСТУ-Н Б EN 1993-1-8.
- Важельні зусилля виникають у розтягнутих з'єднаннях. Розділ 6.2.4 ДСТУ-Н Б EN 1993-1-8 дає підхід, який враховує важельні зусилля.

Несуча здатність на продавлювання

- Із Таблиці 3.4:

$$B_{p,Rd} = 0,6\pi d_m t_p f_u / \gamma_{M2}$$

- d_m – середній розмір між точками плоских ділянок найменшої із гайок чи голівок болтів

Сумісна дія розтягу і зсуву

Із Таблиці 3.4

$$\frac{F_{v,Ed}}{F_{v,Rd}} + \frac{F_{t,Ed}}{1,4F_{t,Rd}} \leq 1,0$$

З'єднання із попереднім натягом

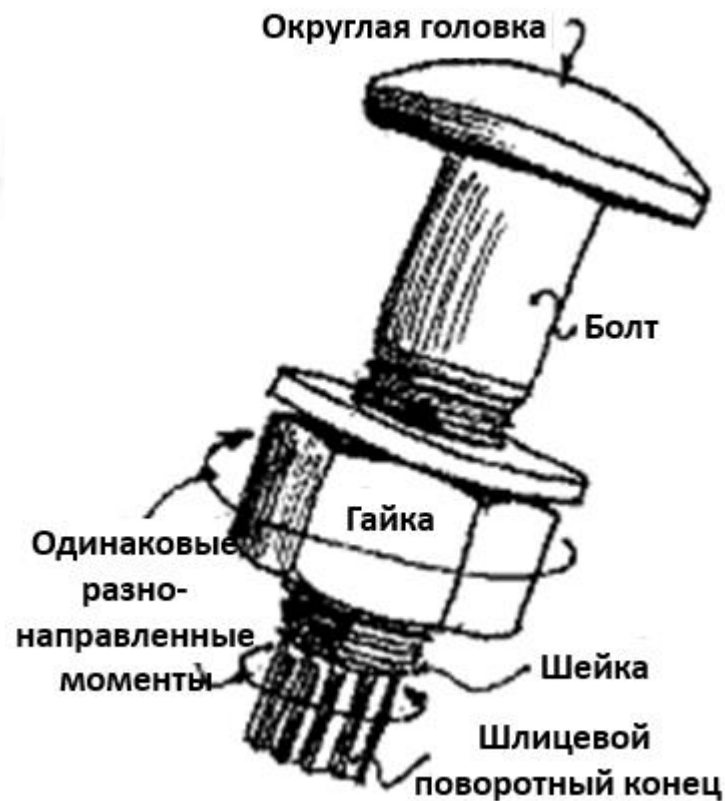
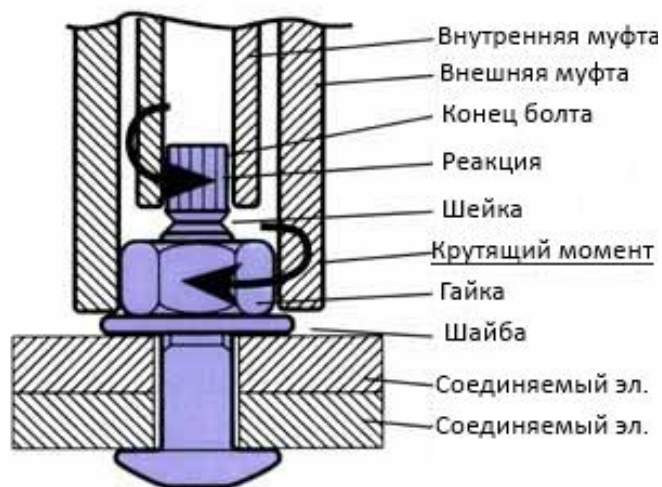
- Використовуються як крайня міра
  - Підготовка і захист поверхонь тертя є недешевими заходами
  - Збільшує вартість монтажу
- Використовуються :
  - Якщо треба запобігти проковзування, наприклад, в монтажних стиках, які сприймають момент
  - При наявності вібрацій та інших динамічних навантажень

Натяг $F_{p,C} = 0,7 f_{ub} A_s$

З'єднання із попереднім натягом

Болти із контролем крутного момента

З'єднання із попереднім натягом

- **Категорія В** – фрикційне з'єднання в граничному стані за експлуатаційною придатністю

$F_{v,Ed,ser} \leq F_{s,Rd,ser}$	Следует применять болты класса 8.8 или 10.9 с предварительным натяжением.
$F_{v,Ed} \leq F_{v,Rd}$	Несущая способность на сдвиг контактных поверхностей в предельном состоянии по эксплуатационной пригодности определяется по 3.9
$F_{v,Ed} \leq F_{b,Rd}$	

- Несуча здатність з'єднання, як фрикційного, перевіряється на навантаження для граничного стану за експлуатаційною придатністю
- Несуча здатність на зріз перевіряється на навантаження для граничного стану за несучою здатністю
- Несуча здатність на зминання перевіряється на навантаження для граничного стану за несучою здатністю

З'єднання із попереднім натягом

- **Категорія С** – фрикційне з'єднання в граничному стані за несучою здатністю

$F_{v,Ed} \leq F_{s,Rd}$	Следует применять болты класса 8.8 или 10.9 с предварительным натяжением. Несущая способность на сдвиг контактных поверхностей в предельном состоянии по несущей способности определяется по 3.9. $N_{net,Rd}$ — см. 3.4.1(1) в)
$F_{v,Ed} \leq F_{b,Rd}$	
$F_{v,Ed} \leq N_{net,Rd}$	

- Несуча здатність з'єднання, як фрикційного, перевіряється на навантаження для граничного стану за несучою здатністю
- Несуча здатність на зминання перевіряється на навантаження для граничного стану за несучою здатністю
- Перевірка з'єднаних елементів по площі перерізу нетто

Несуча здатність фрикційного з'єднання

$$F_{s,Rd} = \frac{k_s n \mu}{\gamma_{M3}} \cdot F_{p,C}$$

Т.3.6.

Опис	k_s
Болти, встановлені у нормальні отвори	1,0
Болти, встановлені в отвори з великим зазором або у короткі овальні отвори при передачі навантаження перпендикулярно до поздовжньої осі отвору.	0,85
Болти, встановлені у довгі овальні отвори при передачі навантаження перпендикулярно до поздовжньої осі отвору.	0,7
Болти, встановлені у короткі овальні отвори при передачі навантаження паралельно поздовжній осі отвору.	0,76
Болти, встановлені у довгі овальні отвори при передачі навантаження паралельно поздовжній осі отвору.	0,63

Несуча здатність фрикційного з'єднання

Таблиця 3.7 Значення коефіцієнта тертя для болтів із попереднім натягом

Клас поверхонь тертя (див. стандарти, на які посилається група 7 (див. 1.2.7))	Коефіцієнт тертя μ
A	0,5
B	0,4
C	0,3
D	0,2

ПРИМІТКА 1. Вимоги до випробувань наведені у стандартах, на які посилається група 7 (див. 1.2.7). ПРИМІТКА 2. Класифікація обробки будь-яких інших поверхонь повинна бути заснована на результатах випробувань зразків поверхонь за процедурою, викладеною у стандартах, на які посилається група 7 (див. 1.2.7). ПРИМІТКА 3. Визначення класів поверхонь тертя наведені у стандартах, на які посилається група 7 (див. 1.2.7). ПРИМІТКА 4. Оброблена фарбована поверхня з плином часу може втратити попередній натяг.

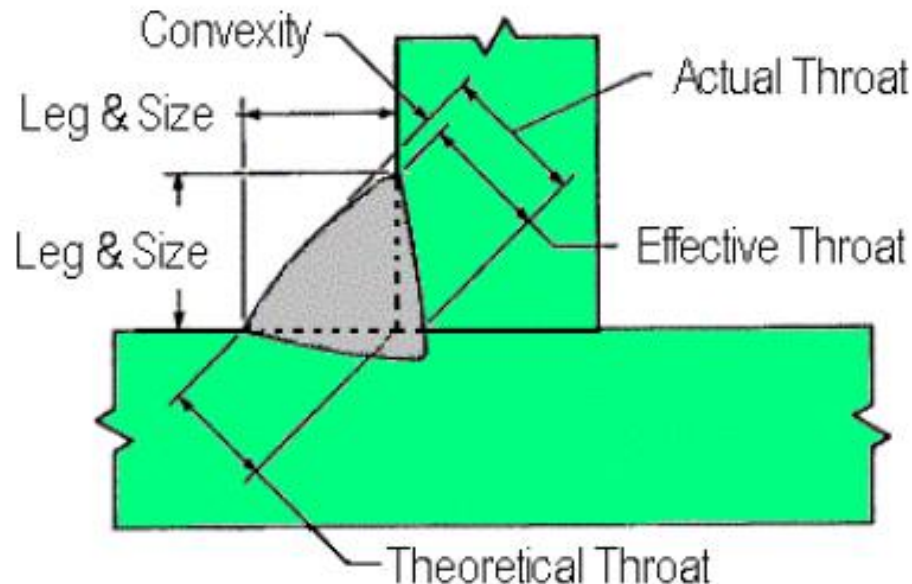
Див.
EN 1090-2-1

Таблиця 18 Класифікація, яка може бути прийнята для поверхонь тертя

Обработка поверхности	Класс	Коеф. трения μ
Поверхности после дробеструйной или пескоструйной обработки, без ржавчины и раковин	A	0,50
Поверхности после дробеструйной или пескоструйной обработки: а) Металлизированное покрытие с алюминиевым или цинковым напылением б) Лако-красочное покрытие силикатами щелочных металлов (цинк) толщиной от 50 до 80 мкм	B	0,40
Поверхности, очищенные металлическими щетками или горелкой, без ржавчины и грязи	C	0,30
Прокатные или аналогичные поверхности	D	0,20

Зварні з'єднання

- Найбільш поширеними є кутові шви з катетом 6 мм і 8 мм
- Зварні шви :
  - **Кутові** (для з'єднання деталей, зварювані поверхні яких розташовані під кутом від 60° до 120°)
  - **Стикові** (зварні з'єднання із повним проваром, якщо по всій товщині з'єднання забезпечена глибина провару і зплавлення металу шва із основним металом).

Процес зварювання

- Вимоги щодо кваліфікації зварювальника із відповідним рівнем підготовки :
  - Положення,
  - Технологія,
  - Тип зварювання
- Потрібний контроль технології виконання для мінімізації ризику утворення тріщин
  - Контроль вуглецевого еквіваленту (CEV)
  - Контроль загальної товщини (теплопоглинання)
  - Із точки зору технологічного процесу, зварювальних матеріалів, перемінних параметрів режиму зварювання (сила електричного струму, напруга, швидкість, положення)

Довжина зварного шва

- Як правило, приймається загальна довжина шва за відніманням величин його висоти (a) з обох кінців (початок і кінець – місця виникнення недосконалостей)
- (1) Розрахункову довжину зварного шва / слід приймати рівною довжині, протягом якої шов є повнорозмірним. Її можна прийняти рівною повній довжині шва, **віднявши його подвоєну розрахункову товщину a** . Зниження розрахункової довжини зварного шва не потребується за умови, що зварний шов є повнорозмірним по всій його довжині, включаючи початок та кінець шва.
  - (2) Зварний кутовий шов розрахунковою довжиною менше 30 мм або менше 6 товщин зварного шва (враховується більше з цих значень) не є несучим швом.

Несуча здатність зварних швів

- Прямий метод - зусилля, що передаються зварним швом одиничної довжини, розкладаються на наступні складові: паралельну та поперечну відносно поздовжньої осі зварного шва, а також нормальну та поперечну складові до площини його перерізу. (4.5.3.2)

- Спрощений метод – п.4.5.3.3

$$F_{w,Ed} \leq F_{w,Rd}$$

$$F_{w,Rd} = f_{vw.d} a$$

a - висота зварного шва:

$$f_{vw.d} = \frac{f_u / \sqrt{3}}{\beta_w \gamma_{M2}}$$

f_u - межа міцності на розтяг найменш міцної деталі

β_w – залежить від марки сталі:

= 0.8 для S 235

= 0.85 для S 275

= 0.9 для S 355

Сталь	a
S235	0,37t
S355	0,45t
S420M	0,61t
S460M	0,63t

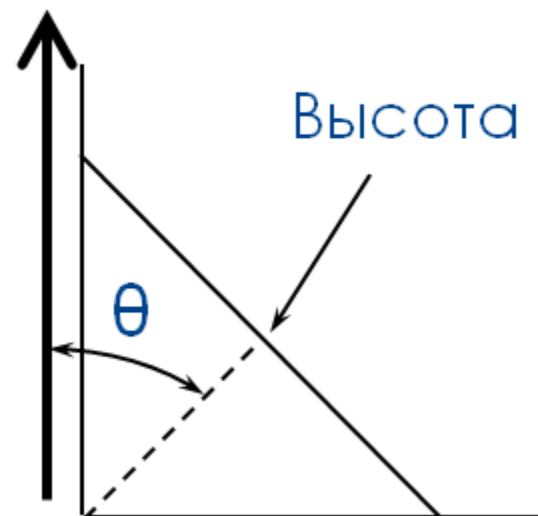
Несуча здатність зварних швів поперек шва

- Поперечні зварні шви розраховують як повдзовжні, з урахуванням коефіцієнту K

$$K = \sqrt{\frac{3}{1 + 2 \cos^2 \theta}}$$

Расчетная несущая способность шва

Катет шва	Высота шва	Соппротивление вдоль шва	Соппротивление поперек шва
s мм	a мм	$F_{w,L,Rd}$ кН/мм	$F_{w,T,Rd}$ кН/мм
3.0	2.1	0.47	0.57
4.0	2.8	0.62	0.76
5.0	3.5	0.78	0.96
6.0	4.2	0.94	1.15
8.0	5.6	1.25	1.53
10.0	7.0	1.56	1.91
12.0	8.4	1.87	2.29
15.0	10.5	2.34	2.87
18.0	12.6	2.81	3.44
20.0	14.0	3.12	3.82
22.0	15.4	3.43	4.20
25.0	17.5	3.90	4.78

При $\theta = 45^\circ$,
 $K = 1.225$

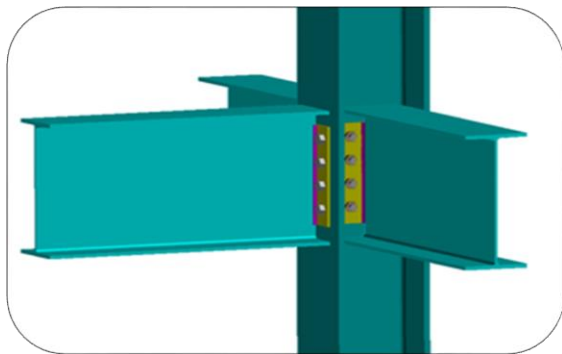
Шарнірні з'єднання

Два широко розповсюджених типи з'єднань

- Опорний фланець (на всю висоту або частину висоти)
- Через ребро

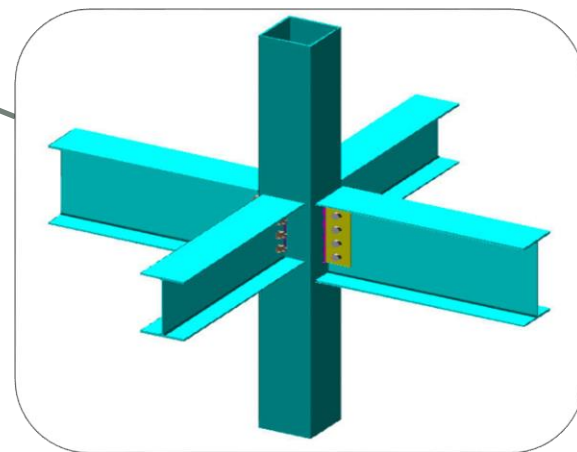
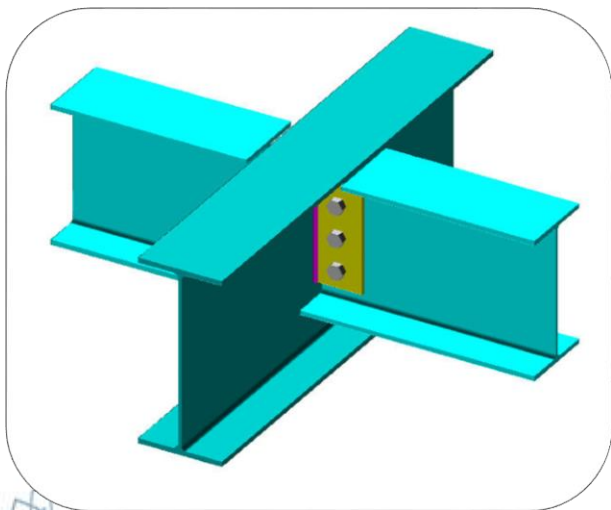
Фланець на частину висоти виконують, як мінімум, на 60% висоти перерізу і приварюють тільки до стінки

Фланцеві шарнірні вузли

Шарнірні вузли з ребром

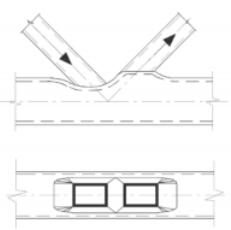
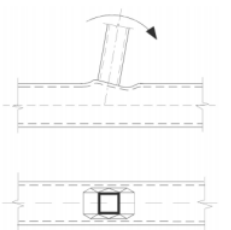
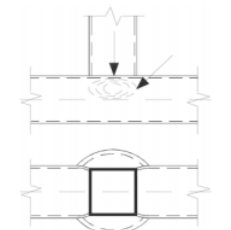
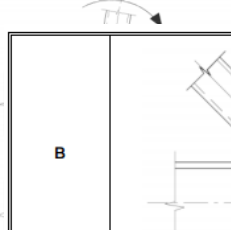
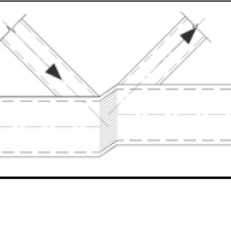
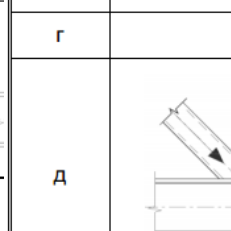

Вузли елементів із замкнених профілів

- Перевірки засновані на серіях випробувань
- EN 1993-1-8 містить відповідні розрахункові методики

Вид отказа	При действии осевой силы	При действии изгибающего момента
а		
б		
в		
г		

Рис. 7.1, 7.2, 7.3

Вид отказа	При действии осевой силы	При действии изгибающего момента
а		
б		
в		

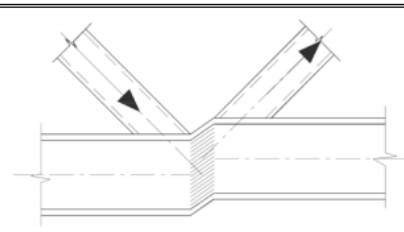
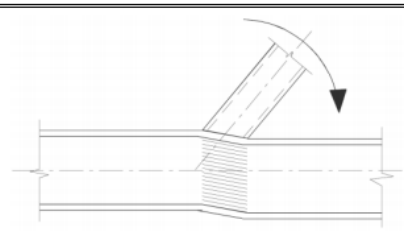
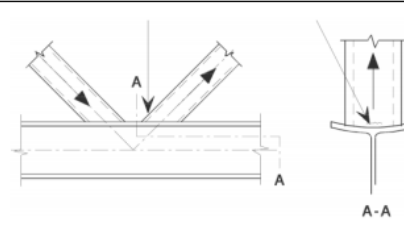
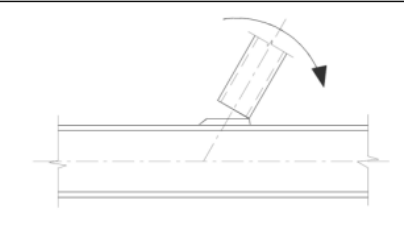
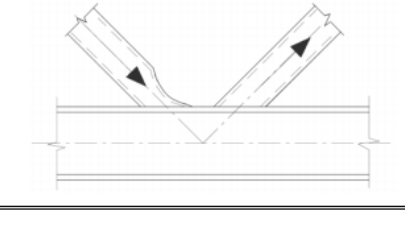
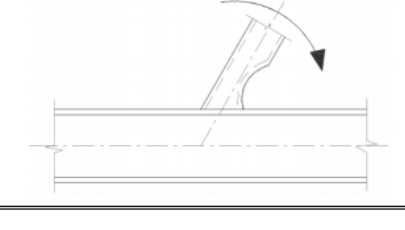
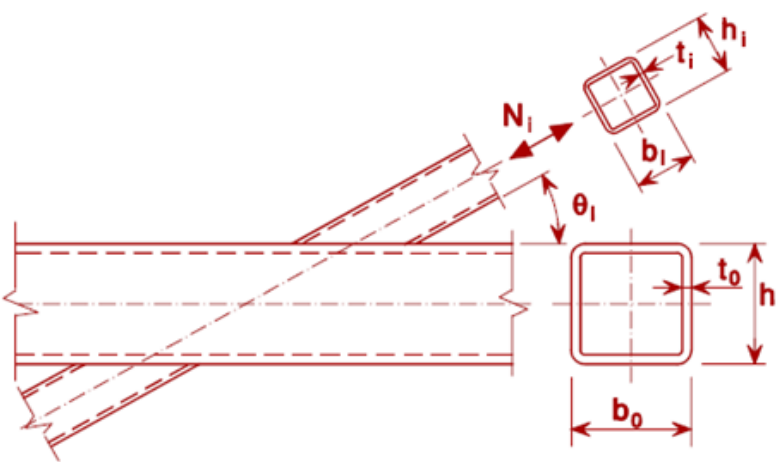
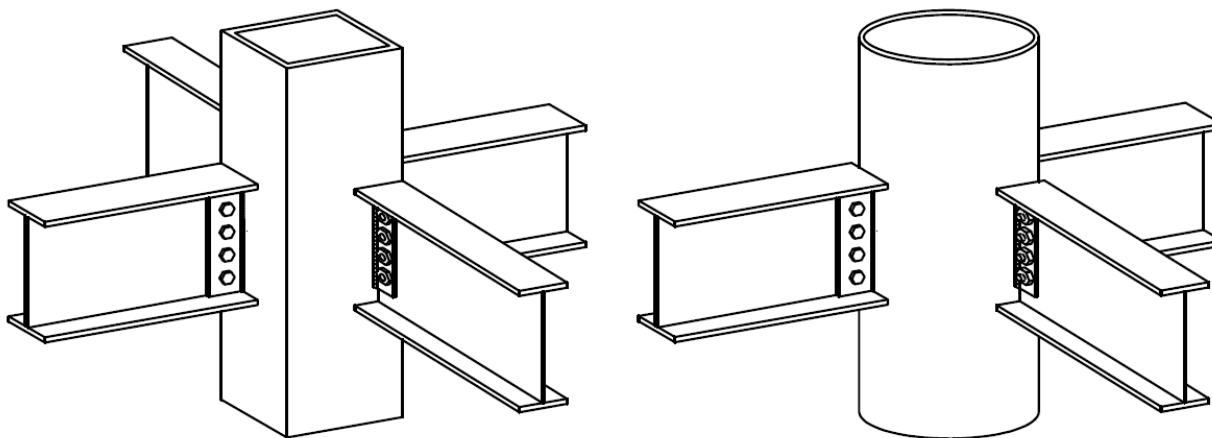
в		
г	—	—
д		
е		

Рис. 7.1, 7.2, 7.3

Тип узла	Несущая способность [$i = 1$]
	Разрушение по грани пояса $\beta \leq 0,85$
	$N_{i,Rd} = \frac{k_n f_{y0} t_0^2}{(1 - \beta) \sin \theta_1} \left(\frac{2\eta}{\sin \theta_1} + 4\sqrt{1 - \beta} \right) / \gamma_{M5}$
	Потеря устойчивости стенки пояса ¹⁾ $\beta = 1,0$ ²⁾
	$N_{i,Rd} = \frac{f_b t_0}{\sin \theta_i} \left(\frac{2h_i}{\sin \theta_1} + 10t_0 \right) / \gamma_{M5}$
	Отказ элемента решетки $\beta \geq 0,85$
	$N_{i,Rd} = f_{yi} t_i (2h_i - 4t_i + 2b_{eff}) / \gamma_{M5}$
	Продавливание $0,85 \leq \beta \leq (1 - 1/\gamma)$
	$N_{i,Rd} = \frac{f_{y0} t_0}{\sqrt{3} \sin \theta_1} \left(\frac{2h_i}{\sin \theta_1} + 2b_{e,p} \right) / \gamma_{M5}$

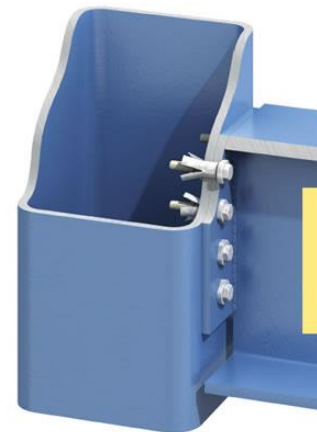
Вузли елементів із замкнених профілів

- Як правило, мають несучу здатність нижче, чим елементи конструкції
  - Будь який проект повинен передбачати ретельний вибір елементів конструкції та перевірку вузлів (не тільки елементів)
- В ідеалі – слід використовувати програмне забезпечення

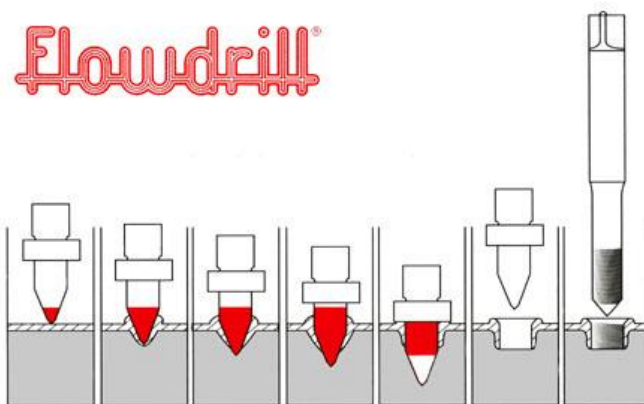

З'єднання елементів із замкнених профілів

- Розпірні болти Holo або аналоги

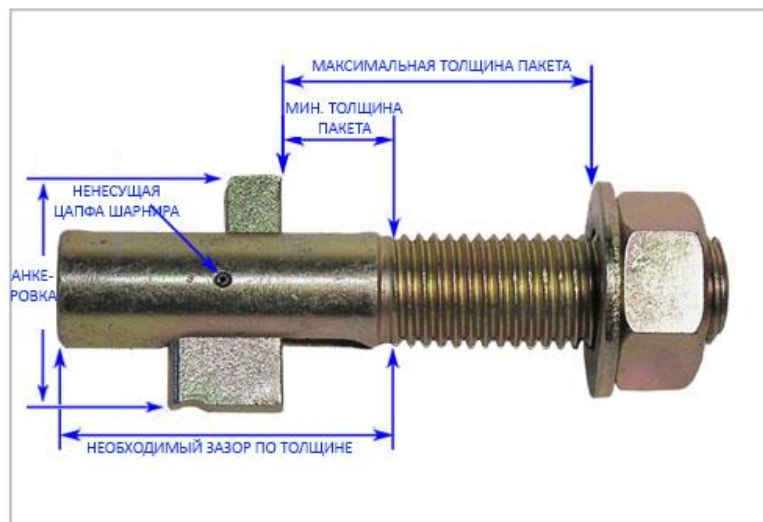
- Свердла Flowdrill

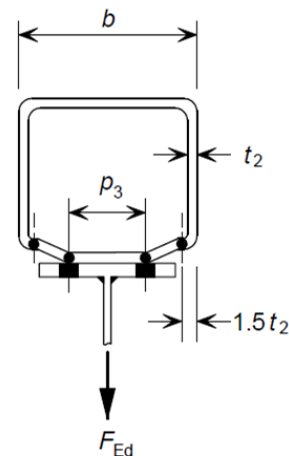
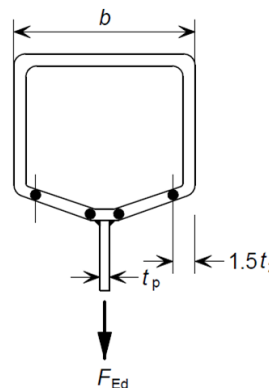

З'єднання елементів із замкнених профілів

➤ Прихований болт

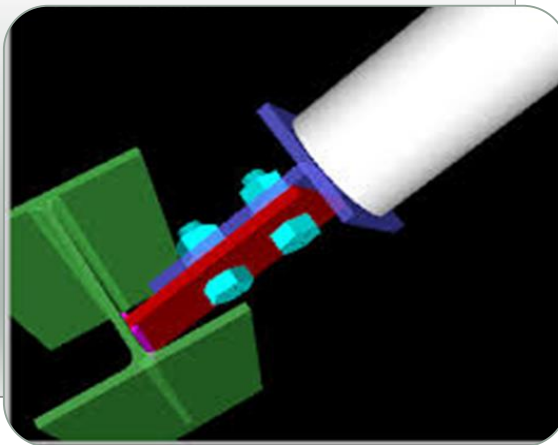

Слід звертати увагу на розтяг у стінці!

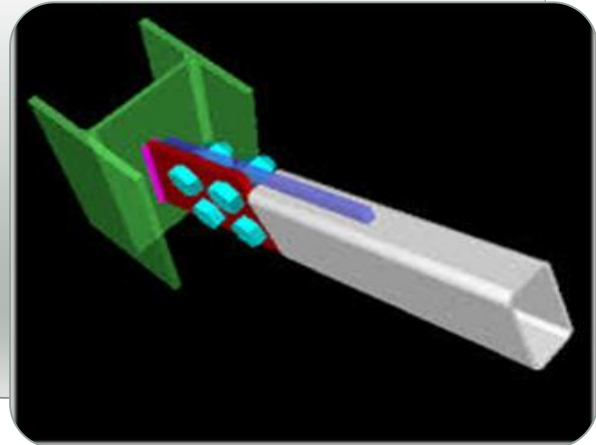

Два широко поширених типи:

Т-подібний (тавровий)

Із врізкою

Із врізкою

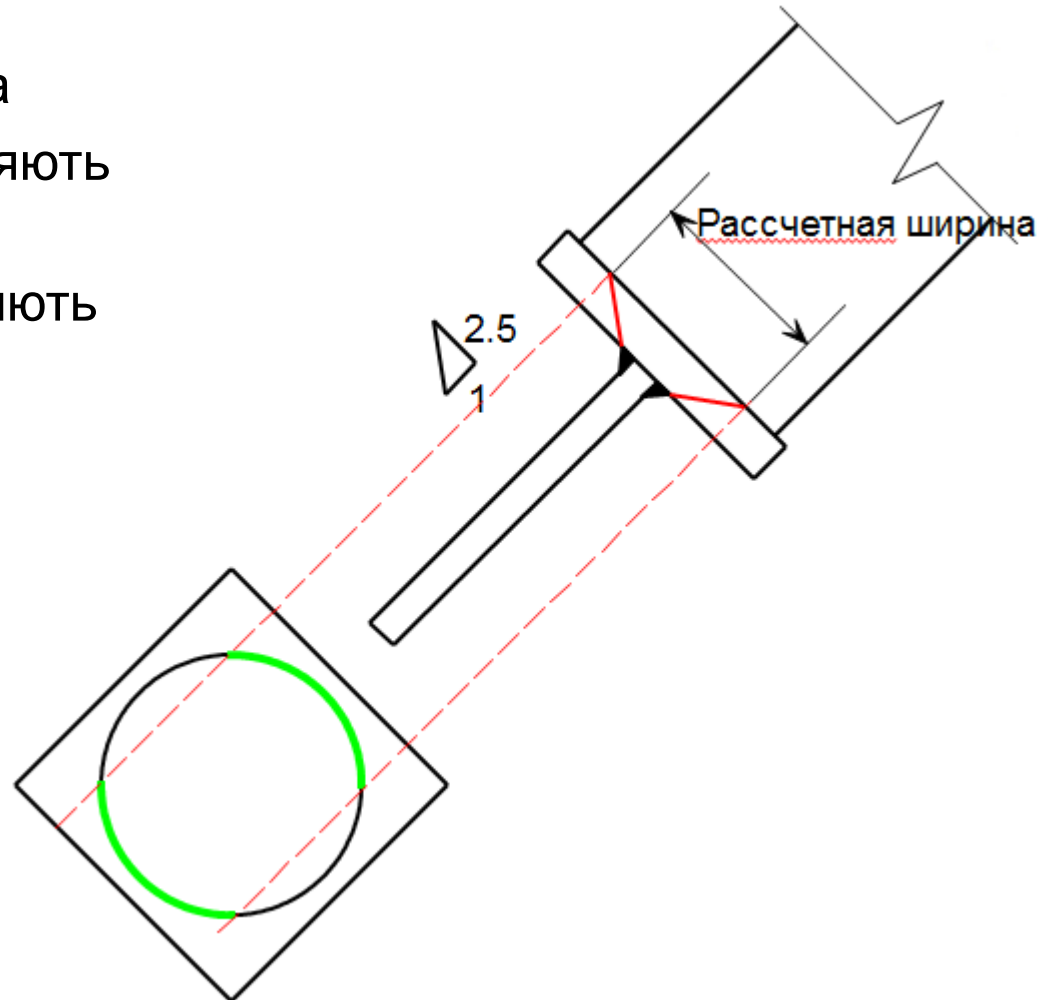
- Як правило, для більш високих навантажень

Т-подібне (таврове) з'єднання

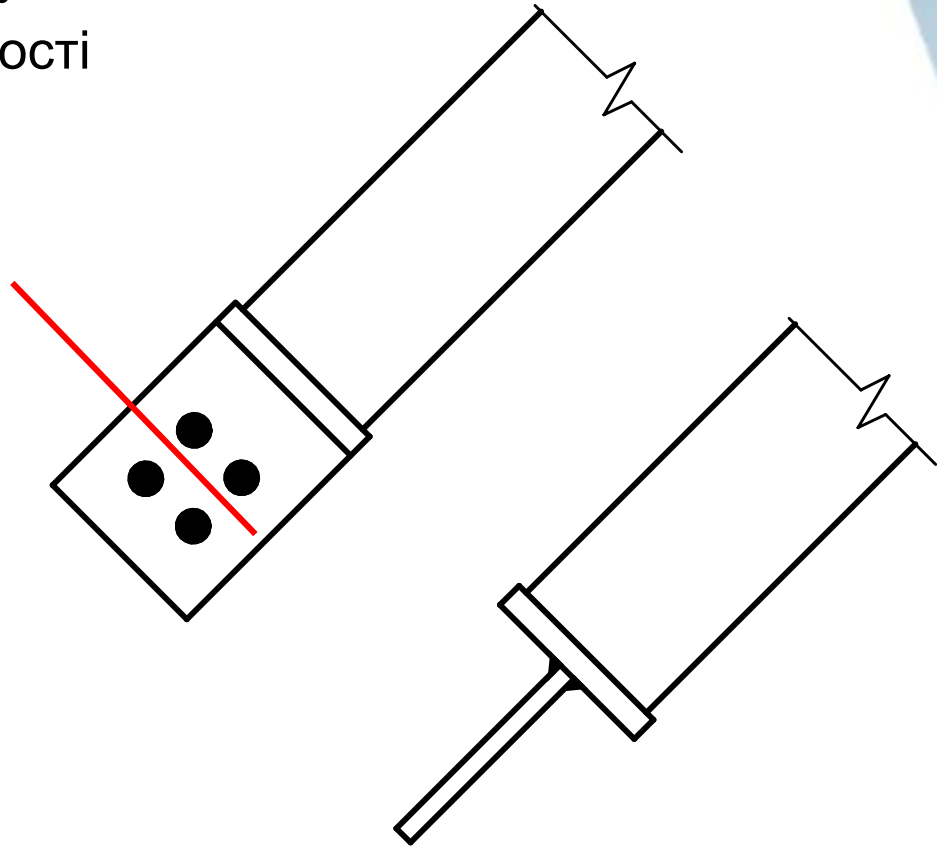
З'єднання компонентів у вузлах в'язей

- Розрахункова ширина
- Зварний шов перевіряють на цій ділянці
- Стінку труби перевіряють на цій ділянці

З'єднання компонентів у вузлах в'язей

- Перевірки фасонки:
  - Переріз бруто за межею текучості
  - Переріз нетто за межею міцності
  - Місцева стійкість
- Болтові з'єднання
  - На зріз
  - На зминання

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

ПИТАННЯ?